

Na temelju članka 16. stavak 2. točka 3. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/07, 59/09), članka 96. stavak 1. točka 7. Zakona o Sveučilištu u Mostaru („Narodni list HR H-B“ broj: 32/94, 24/95, 38/95, 16/96, 44/96) i članka 40. stavak 1. točka 6., a u svezi s člankom 185. Statuta Sveučilišta u Mostaru (pročišćeni tekst od 6. prosinca 2000. godine), Senat Sveučilišta u Mostaru na 44. sjednici, održanoj 26. siječnja 2012. godine, donio je sljedeći

P R A V I L N I K

o doktorskim studijima na Sveučilištu u Mostaru

1. O P E O D R E D B E

Članak 1.

Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Mostaru (u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuje se ustroj i izvođenje doktorskih studija na Sveučilištu u Mostaru (u daljnjem tekstu: Sveučilište), nositelj studija, oblici i trajanje studija, uvjeti upisa na studij, način izvedbe studija, nastava i istraživanje, postupak prijave, ocjene i obrane dokorskog rada, prava i obveze studenta dokorskog studija (u daljnjem tekstu: doktorand), prava i obveze mentora, načini mjerenja kvalitete te druga pitanja vezana za ustroj i izvođenje dokorskkih studija.

Ovim Pravilnikom propisuju se minimalni uvjeti za aktivnosti navedene u st. 1. ovoga članka, a pojedini nositelji studija mogu svojim aktima propisati strože uvjete.

Članak 2.

Sveučilišni doktorski studiji mogu se osnivati i izvoditi samo u područjima u kojima nositelj ima međunarodnu prepoznatljivost u znanstvenome ili umjetničkom istraživanju, odnosno umjetničkom stvaralaštvu.

Dokorskim studijem upravlja tijelo što ga je imenovao nositelj studija.

Osnovna obilježja dokorskkih studija na Sveučilištu su istraživanje i učenje kroz istraživanje, internacionalizacija, transparentnost, međunarodna mjerila kvalitete i međunarodna konkurentnost.

Radi osiguranja kvalitete i poticanja mobilnosti doktoranada i nastavnika dokorski studiji otvoreni su za sve oblike suradnje sa srodnim ustanovama u zemlji i inozemstvu.

2. Z A D A E S V E U I L I Ń N O G A D O K T O R S K O G S T U D I J A

Članak 3.

Zadaće sveučilišnoga dokorskog studija su:

- stvaranje novih i relevantnih znanja, spoznaja i umjetničkih praksi te njihova primjena
- obrazovanje istraživača i izvrsnika u odabranome znanstvenom ili umjetničkom području
- osposobljavanje doktoranada za samostalan, istraživački i interdisciplinarni pristup problemima, za samostalno istraživanje te za kritičko ocjenjivanje rada drugih

- stjecanje znanja, iskustva i vještina, koje moraju omogućiti doktorima znanosti i doktorima umjetnosti kreativno i na istraživanjima utemeljeno rješavanje složenih društvenih i gospodarskih problema
- internacionalizacija istraživačkog rada na Sveučilištu

3. OBLICI DOKTORSKOG STUDIJA

Članak 4.

Doktorski studiji mogu imati sljedeće oblike:

- doktorski studij kojemu je nositelj jedna članica ili Sveučilište
- dvojni doktorat, u kojemu doktorand dobiva dvije diplome, a obvezno je dvojno mentorstvo
- zajednički studij koji izvode dva ili više sveučilišta, pri čemu je samo jedno sveučilište nositelj
- model u kojemu doktorand upisuje studij na jednome sveučilištu i dobiva diplomu nositelja studija, a istraživanja izvodi na više mjesta i može imati više mentora (tzv. model sendviča)
- združeni studij je zajednički program dvaju ili više sveučilišta koje je akreditiralo svako od tih sveučilišta; svako od tih sveučilišta sudjeluje u upisu doktoranada, a doktorand može dobiti jedinstvenu diplomu dvaju ili više sveučilišta, ili diplomu sveučilišta na kojem je upisao studij, u kojoj se navodi da je studij bio združeni

Zajednički doktorski studiji koji izvode dva ili više sveučilišta iz dvije ili više država reguliraju se posebnim pravilnikom koji će poštivati posebnosti svakoga pojedinog sveučilišta.

4. UVJETI UPISA NA STUDIJ I TRAJANJE STUDIJA

Članak 5.

Uvjete upisa određuje tijelo što ga imenuje tijelo nositelja studija u skladu s postojećim propisima i oni moraju poštivati uvjete ovoga Pravilnika, s tim da pojedini nositelji studija mogu svojim aktima propisati još strože uvjete.

Javni natječaj za upis na doktorski studij raspisuje se najmanje mjesec dana prije početka nastave, a kriteriji vrjednovanja pristupnika obuhvaćaju uspjeh na preddiplomskom i diplomskom studiju, pokazano zanimanje za znanstveno ili umjetničko istraživanje, objavljene radove, preporuke profesora i potencijalnog mentora te prijedlog o području istraživanja. Razgovor s pristupnikom obavezan je sastavni dio upisnog postupka. Pri upisu se jasno definiraju svi nužni uvjeti za završetak studija u predviđenom roku.

Doktorski se studij može pokrenuti ako su osigurani nastavnički i mentorski kapaciteti, što se potvrđuje potpisanom izjavom nastavnika, pismenom suglasnosti i ugovorom s njegovom matičnom visokoškolskom ustanovom.

Pristupnik na poslijediplomski doktorski studij mora imati ukupan prosjek ocjena minimalno 3,5 za sve kolegije u prethodna dva ciklusa kroz petogodišnje razdoblje studiranja ili tijekom završenog visokoškolskog studija VII/1 stupnja (u izračun prosjeka uzimaju se ocjene iz svih kolegija preddiplomskog i diplomskog studija). Iznimno, doktorski studij mogu upisati i kandidati koji ne ispunjavaju gornji uvjet ako su se dokazali u struci i imaju preporuke dvaju profesora iz užeg područja. Nositelji studija mogu propisati strože uvjete od ovih minimalnih.

Upisne kvote određuju se prema raspoloživosti istraživačkih, nastavničkih i mentorskih kapaciteta, a upisnu kvotu određuje nositelj studija.

Imena izabranih pristupnika, njihove kvalifikacije kao i imena preporučitelja javno se objavljuju na internetskoj stranici studija.

Pri upisu na studij svaki doktorand pismeno izjavljuje hoće li studirati u punom radnom vremenu ili s dijelom radnog vremena. Studij u punom radnom vremenu odnosi se na doktorande koji puno radno vrijeme posvećuju ispunjavanju obveza koje zahtijeva doktorski studij. Doktorand koji studira s dijelom radnog vremena mora priložiti izjavu da mu raspoloživo radno vrijeme omogućava ispunjenje studentskih obveza prema planu studija.

Doktorski studij u punome radnom vremenu u pravilu traje tri godine, a može se, uz obrazloženje, produžiti do pet godina. Studij s dijelom radnog vremena traje pet godina, a iz opravdanih razloga, o kojima odlučuje tijelo što ga imenuje nositelj studija, može se, uz obrazloženje, produžiti do sedam godina. Po isteku osam godina od upisa doktorand gubi pravo obrane doktorskog rada.

U slučaju da kvaliteta rada doktoranda, ocijenjena kroz godišnje evaluacijske postupke koje provodi tijelo što ga imenuje nositelj studija nije zadovoljavajuća, tijelo što ga imenuje nositelj studija može odlučiti o gubitku prava doktoranda na nastavak studij.

5. MENTORSTVO

Članak 6.

Za mentora može biti imenovana osoba koja je:

- izabrana najmanje u znanstveno-nastavno zvanje ili umjetničko-nastavno zvanje izvan-rednog profesora ili ekvivalentno zvanje ako je riječ o mentoru koji je akademsko zvanje stekao u inozemstvu
- voditelj ili član znanstvenoistraživačkog projekta, odnosno aktivan istraživač ili umjetnik u djelokrugu istraživanja iz kojeg se radi doktorski rad
- mentor može iznimno biti i profesor emeritus, a odluku o tome donosi tijelo što ga imenuje nositelj studija

Tijelo što ga imenuje nositelj studija odlučuje o broju doktoranada koje mentor može voditi u jednoj akademskoj godini, s tim da taj broj ne može biti veći od dva kad je riječ o doktorskom znanstvenom studiju.

Mentor koji nije zaposlenik Sveučilišta ili članice mora potpisati ugovor o suradnji i preuzima-nju odgovornosti s čelnikom ustanove nositelja studija. Svaki mentor mora priložiti izjavu o spremnosti vođenja pristupnika tijekom izradbe doktorskog rada, a također i pismeno dopuštenje čelnika ustanove s koje dolazi.

Nastavnik članice Sveučilišta može biti mentor na drugome sveučilištu ako ima dopuštenje članice ili Sveučilišta.

Mentor koji je preuzeo mentorstvo prije odlaska u mirovinu ima pravo dovesti to mentorstvo do kraja, uz suglasnost tijela što ga imenuje nositelj studija.

Radi osiguranja kvalitete doktorskog rada mora se omogućiti dvostruko mentorstvo ili komentorstvo ako za to postoji potreba (primjerice, interdisciplinarnost istraživanja, provođenja istraživanja ili umjetničkog stvaranja u više ustanova).

6. OBVEZE MENTORA

Članak 7.

Mentor je obvezan voditi doktoranda tijekom izradbe doktorskog rada, pratiti kvalitetu doktorandova rada i poticati objavljivanje njegovih radova.

Mentor je obvezan jedanput godišnje podnositi izvješće o radu doktoranda tijelu što ga imenuje nositelj studija na formularu Sveučilišta.

7. OBVEZE I PRAVA DOKTORANDA

Članak 8.

Doktorand je obvezan jedanput godišnje tijelu što ga je imenovao nositelj studija podnositi izvješće o svome radu (uz moguću prezentaciju istraživanja) na formularu Sveučilišta.

Doktorand ima pravo jedanput promijeniti mentora ili temu, uz pisani zahtjev i očitovanje dotadašnjeg mentora, na formularu Sveučilišta.

Doktorand je obvezan prije obrane doktorskog rada imati objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje jedan međunarodno recenziran znanstveni rad, tematski vezan za doktorsko istraživanje (u kojemu je jedini ili jedan od triju glavnih autora) ili javnu prezentaciju umjetničkog djela u javnim prostorima. Svaki rad, osim u iznimnim slučajevima, može kvalificirati samo jednog doktoranda.

8. STATUS DOKTORANDA

Članak 9.

Doktorand upisan na sveučilišni doktorski studij može biti:

- znanstveni novak, asistent ili viši asistent čiji su troškovi studija pokriveni iz sustava znanosti i visokog obrazovanja
- stipendist domaćih ili međunarodnih stipendija
- doktorand čije troškove studija snosi pravna osoba u kojoj je zaposlen
- doktorand koji sam snosi troškove studija

9. DOKTORSKI RAD

Članak 10.

Doktorski je rad javni znanstveni ili umjetnički rad, podložan javnoj znanstvenoj ili umjetničkoj procjeni.

10. POSTUPAK PRIJAVE, OCJENE I ODOBRAVANJA TEME (PROJEKTA) DOKTORSKOG ISTRAŽIVANJA

Članak 11.

Tijekom prve godine doktorskog studija doktorand predlaže mentora i temu te dogovara uvjete rada, posebice uvjete financiranja istraživanja. Doktorand pokreće postupak prihvaćanja teme doktorskog rada podnošenjem prijave koja sadržava opće podatke o doktorandu, životopis i popis radova doktoranda, naslov predložene teme, podatke o predloženom mentoru i njegovim kompetencijama, obrazloženje teme i očekivani izvorni znanstveni doprinos predloženog istraživanja i procjenu troškova istraživanja.

Doktorand mora priložiti i izjavu da nije prijavio doktorski rad s istovjetnom temom na drugome studiju Sveučilišta, odnosno na drugome sveučilištu. Tema doktorskog rada prijavljuje se na formularu Sveučilišta.

Mjerodavno tijelo imenuje povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora. Ono se sastoji od tri ili pet članova, pri čemu najmanje jedan član nije nastavnik na studiju niti je zaposlenik članice koja je nositelj studija. Predloženi mentor ne može biti imenovan za predsjednika povjerenstva.

Prijavljena tema brani se javno, pred povjerenstvom za ocjenu teme i ostalim zainteresiranim. Mjerodavno se tijelo studija mora očitovati o prijedlogu povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora do upisa doktoranda u četvrti semestar.

11. POSTUPAK OCJENE DOKTORSKOG RADA

Članak 12.

Doktorski rad, s pisanom suglasnošću i mišljenjem mentora o provedenom istraživanju i postignutome izvornom znanstvenom doprinosu, doktorand predaje u urudžbeni zapisnik članice ili Sveučilišta. Ako mentor ne želi dati suglasnost, mora u roku 15 dana u pisanom obliku obrazložiti svoje razloge. U oba slučaja mentorovo obrazloženje dostavlja se članovima povjerenstva za ocjenu doktorskog rada koji ga uzimaju u obzir prilikom ocjenjivanja.

Prije upućivanja rada u postupak ocjenjivanja utvrđuje se je li doktorand izvršio sve obveze predviđene programom studija.

Za ocjenjivanje rada doktorand prilaže rad u ispisu i elektroničkom obliku. Doktorski se rad piše na hrvatskom jeziku sa sažetkom koji se prevodi na jedan od svjetskih jezika. Iznimno se piše na nekome od svjetskih jezika ako se na tome jeziku održava poslijediplomski doktorski studij.

Kod umjetničkih doktorskih radova, uz javnu prezentaciju, doktorand prilaže teorijski dio te potrebnu dokumentaciju za ocjenjivanje rada.

Mjerodavno tijelo imenuje povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada. Povjerenstvo ima tri ili pet ocjenjivača, od kojih najmanje jedan član nije nastavnik na studiju niti je zaposlenik članice koja je nositelj studija, a po mogućnosti je zaposlenik drugog domaćeg ili inozemnog sveučilišta ili srodne ustanove.

Članovi povjerenstva za ocjenu doktorskog rada moraju biti izabrani najmanje u znanstveno-nastavno zvanje ili umjetničko-nastavno zvanje docenta ili u ekvivalentno zvanje ako je riječ o članu povjerenstva koji je zvanje stekao u inozemstvu.

Istovremeno s imenovanjem povjerenstva za ocjenu doktorskog rada Sveučilište objavljuje naslov i sažetak rada na hrvatskom i jednom od svjetskih jezika na internetskim stranicama Sveučilišta te omogućuje nadzirani uvid u doktorski rad zainteresiranim članovima stručne javnosti.

Članovi povjerenstva za ocjenu doktorskog rada i svi kojima je omogućen uvid u doktorski rad dužni su do objavljivanja ocjene s podacima i spoznajama iz rada postupati povjerljivo radi zaštite znanstvenog doprinosa doktorskog rada i intelektualnog vlasništva.

Povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada dužno je u roku dva mjeseca od svog imenovanja dati pisano izvješće s ocjenom doktorskog rada. Predsjednik povjerenstva priprema izvješće na temelju prikupljenih pisanih mišljenja članova povjerenstva, a izvješće potpisuju svi članovi povjerenstva. Svaki član povjerenstva ima pravo predati izdvojenu ocjenu.

Povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada u svojem izvješću predlaže:

1. prihvaćanje doktorskog rada s eksplicitnom izjavom o postignutom izvornom znanstvenom ili umjetničkom doprinosu, ili
2. doradu doktorskog rada i završno ocjenjivanje, ili
3. odbijanje doktorskog rada, nakon čega doktorand gubi pravo stjecanja doktorata znanosti ili umjetnosti na tom studiju.

Obrazloženje je nužan dio izvješća. Na prvoj sljedećoj sjednici mjerodavno tijelo donosi odluku o ocjeni rada i imenuje povjerenstvo za obranu rada.

12. POSTUPAK OBRANE DOKTORSKOG RADA

Članak 13.

Doktorand može pristupiti obrani doktorskog rada nakon što mjerodavno tijelo prihvati pozitivnu ocjenu povjerenstva za ocjenu doktorskog rada, najkasnije u roku dva mjeseca.

Povjerenstvo za obranu doktorskog rada ima tri ili pet ocjenjivača. Povjerenstvo za obranu doktorskog rada može biti u jednakom statusu kao povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada.

Obrana doktorskog rada javna je. Poziv na javnu obranu mora biti objavljen najmanje 8 dana prije obrane. Obrana se mora održati u prostorima Sveučilišta, odnosno njegovih članica, na jeziku na kojem je napisan doktorski rad. U slučaju združenih ili dvojnih doktorata obrana se može održati na drugom sveučilištu. Postupak obrane utvrđuje se protokolom.

Povjerenstvo za obranu doktorskog rada ocjenu donosi nakon obrane. Ocjena na obrani može biti: "obranio" ili "nije obranio". Ocjena se donosi većinom glasova članova povjerenstva za obranu doktorskog rada.

O postupku obrane sastavlja se zapisnik na hrvatskom jeziku, a u slučaju obrane na nekom drugom svjetskom jeziku zapisnik se sastavlja i na tom jeziku.

Doktorski se rad brani samo jedanput.

13. OBJAVA I POHRANA DOKTORSKOG RADA

Članak 14.

Doktorski se rad u cijelosti objavljuje na internetskim stranicama Sveučilišta najkasnije mjesec dana nakon obrane. Informacija o praktičnom dijelu doktorskog rada iz umjetničkog područja objavljuje se na internetskim stranicama Sveučilišta najkasnije mjesec dana nakon obrane. U iznimnim situacijama, i uz prethodno obrazloženje, objava na internetskim stranicama Sveučilišta može se odgoditi do dvije godine.

Doktorski se rad u pisanom obliku pohranjuje u Sveučilišnoj knjižnici te u arhivu Sveučilišta.

Doktorski se rad iz umjetničkoga područja pohranjuje sukladno djelu na prikladan način (u pisanom obliku, u obliku fotografije, videozapisa odnosno tonskog zapisa ili drukčije) u Sveučilišnoj knjižnici te arhivu Sveučilišta najkasnije mjesec dana nakon obrane.

14. PROMOCIJA

Članak 15.

Doktorand stječe prava doktora znanosti ili umjetnosti predviđena radnim pravom danom uspješne obrane doktorskog rada, a puna prava akademskog naziva i diplomu stječe prisegom na promociji i upisom u knjigu doktora znanosti ili umjetnosti.

Doktorand treba u roku mjesec dana od obrane ispuniti sveučilišni formular za promociju u stupanj doktora znanosti ili umjetnosti te predati uvezani doktorski rad i elektroničku verziju za objavu na internetskim stranicama Sveučilišta, odnosno prikladnu dokumentaciju o doktorskom radu u umjetničkom području (pisani oblik, fotografija i drugo).

Doktorsku diplomu uručuje rektor na svečanoj promociji kojoj je doktorand dužan nazočiti osobno ili po opunomoćeniku koji mora imati stupanj doktora znanosti ili umjetnosti.

15. NA INI OSIGURAVANJA KVALITETE DOKTORSKOG STUDIJA

Članak 16.

Tijelo što ga imenuje nositelj studija dužno je skrbiti za detaljnu evidenciju o istraživačkom radu i drugim obavljenim studijskim obvezama svakoga pojedinog doktoranda, uključujući plan obveza. Tijelo što ga imenuje nositelj studija dužno je skrbiti o opterećenju i uspješnosti mentora te za svakog mentora voditi evidenciju o broju upisanih doktoranada i broju doktoranada koji su obranili doktorski rad.

Tijelo što ga imenuje nositelj studija svake godine obavlja samoocjenjivanje na temelju godišnjih izvješća mentora i doktoranda, o čemu Sveučilištu dostavlja izvješće o radu na formularu Sve-učilišta.

Kriterij ocjenjivanja obuhvaća: znanstvenu ili umjetničku produkciju nastavnika i doktoranada, nastavu, relevantnost i kvalitetu doktorskih radova, statističke pokazatelje trajanja studiranja, statističke pokazatelje godišnjeg broja novih doktora u odnosu prema broju doktoranada te ostvarenu međunarodnu suradnju.

16. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Članice Sveučilišta donose pravilnike i druge akte o doktorskim studijima koji ne smiju biti u suprotnosti s ovim Pravilnikom.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana objave na oglasnoj ploči i internetskim stranicama Sveučilišta.

Ur. broj: 01-100/12

Mostar, 26. siječnja 2012.

Rektor

prof. dr. sc. Vlado Majstorović